

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету аграрного менеджменту

Анатолій ОСТАПЧУК

« 30 » серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
Протокол № 2 від 28 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
Тетяна ВЛАСЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»

Віра БУТЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ**

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Менеджмент»

Факультет аграрного менеджменту

Розробники: професор, д.е.н., професор, член. кор. НАНУ Шинкарук Л.В.,

завідувач кафедри, к.е.н., доцент Власенко Т.О.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Операційний менеджмент»

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>073 «Менеджмент»</i>	
Освітня програма	<i>«Менеджмент»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	1	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	3	3
Семестр	6	5,6
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>10 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>- год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>102 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Операційний менеджмент»: засвоєння комплексу знань про виробництво та його організацію, операційні системи та їх функціонування; формування у майбутніх менеджерів умінь розробки операційної стратегії, створення та використання галузевих операційних систем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення теоретичних і методичних основ, категорійного апарату операційного менеджменту;
- засвоєння основних особливостей, принципів і методів функціонування операційних систем різних видів;
- здобуття знань щодо розробки операційної стратегії підприємства;
- набуття вмінь обґрунтовувати рішення щодо створення операційної системи, підтримки належного режиму її функціонування;
- ознайомлення з основними типами виробничих процесів і методами їх організації у часі та просторі;
- вивчення основ менеджменту якості та забезпечення конкурентоспроможності продукції;
- здобуття знань щодо управління результативністю операційної діяльності та особливостей операційного менеджменту на підприємствах різних галузей.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль № 1.														
Операційна система організації та операційний менеджмент														
Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	1	12	2	2		-	7	13	1	2				10
Тема 2. Операційна стратегія	2	12	2	2		-	7	13	1	2				10
Тема 3. Операційна система організації: структурно-процесна характеристика	3	12	2	2		-	6	11	1					10
Тема 4. Виробничий процес	4	12	4	4		-	6	11	1					10
Тема 5. Організація основного виробництва. Типи виробництв	5-6	18	4	4		-	6	12						12
Разом за змістовим модулем 1		60	14	14			32	60	4	4				52
Змістовий модуль № 2.														
Управління поточним функціонуванням операційної системи														
Тема 6. Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	7-8	14	4	4			6	13	1	2				10
Тема 7. Планування та проектування операційного процесу підприємства. Управління проектами	9-10	14	4	4			6	13	1	2				10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 8. Управління матеріальними ресурсами	12	9	2	2			5	13	1	2			10
Тема 9. Управління якістю продукції	13	9	2	2			5	11	1				10
Тема 10. Управління результативністю операційної діяльності	14-15	14	4	4			6	10					10
Разом за змістовим модулем 2	60		16	16			28	60	4	6			50
Усього годин	120		30	30			60	120	8	10			102

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	2
2.	Операційна стратегія	2
3.	Операційна система організації: структурно-процесна характеристика	2
4.	Ресурси, процеси та результати операційної діяльності	4
5.	Організаційні аспекти та інструментарій прийняття управлінських рішень в операційному менеджменті	4
6.	Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства	4
7.	Планування та проектування операційного процесу на підприємстві. Управління проектами	4
8.	Управління матеріальними ресурсами	2
9.	Управління якістю продукції	2
10.	Управління результативністю операційної діяльності	4
<i>Разом</i>		<i>30</i>

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <p>1. Сутність та місце операційного менеджменту в системі менеджменту підприємства.</p> <p>2. Основні цілі та завдання операційного менеджменту.</p> <p>3. Функції операційного менеджменту.</p> <p>4. Принципи операційного менеджменту.</p> <p>5. Основні методи управління операційними системами.</p>	7
2.	<p>Тема 2. Операційна стратегія</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <p>1. Сутність операційної стратегії.</p> <p>2. Операційна стратегія як складова частина загального процесу планування.</p> <p>3. Основні типи операційних пріоритетів.</p> <p>4. Структура та робочі рамки операційної стратегії у виробництві.</p>	7
3.	<p>Тема 3. Операційна система організації: структурно-процесна характеристика</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <p>1. Специфіка формування виробничої стратегії в сучасних умовах господарювання.</p> <p>2. Охарактеризуйте процес формування стратегії виробництва товару.</p> <p>3. Типи стратегій процесу.</p> <p>4. Сутність системного підходу до управління операційною системою.</p> <p>5. Основні принципи системного підходу до управління.</p>	6
4.	<p>Тема 4. Виробничий процес</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p>	6

	<p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основне призначення операційної системи підприємства. 2. Значення та завдання переробної підсистеми операційної системи. 3. Основні завдання та склад підсистеми забезпечення. 4. Завдання підсистеми планування і контролю. 5. Ієрархічна структура операційної системи виробничого підприємства. 	
5.	<p>Тема 5. Організація основного виробництва. Типи виробництв</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні типи операційних систем. 2. Особливості проектної операційної системи? 3. Основні фактори впливають на собівартість продукції при різних типах виробництва. 4. Сутність операційної діяльності підприємства. 5. Особливості сучасного етапу розвитку операційної діяльності підприємств. 6. Приклади виробничого циклу. 	6
6.	<p>Тема 6. Виробнича стратегія і конкурентоспроможність підприємства</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ресурси операційної діяльності. 2. Модель функціонування операційної системи промислового підприємства. 3. Визначення операційного (виробничого) процесу. 4. Класифікація виробничих процесів. 5. Основні принципи організації виробничих процесів. 6. Організація виробничого процесу в просторі та часі. 	6
7.	<p>Тема 7. Планування та проектування операційного процесу на підприємстві. Управління проектами.</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність проектного підходу до управління операційною системою. 	6

	<ul style="list-style-type: none"> 2. Класифікація проектів. 3. Сутність управління проектом. 4. Етапи планування проектів. 5. Зміст та завдання етапів планування проектів. 6. Характеристика відособленого проекту. 7. Ознаки функціонального проекту. 8. Переваги та недоліки матричного проекту. 	
8.	<p>Тема 8. Управління матеріальними ресурсами</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Сутність та завдання управління матеріально-технічним забезпеченням. 2. Сутність та мета створення запасів на підприємстві. 3. Роль, функції та види запасів. 4. Сутність «витягуючої» системи оперативного управління. 5. Виробнича система постачання «точно в термін» (JIT), її особливості та галузь застосування. 6. Система управління виробництво «канбан». 7. Характеристика систем управління запасами. 	5
9.	<p>Тема 9. Управління якістю продукції</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Значення забезпечення якості товарів і послуг. 2. Етапи розвитку управління якістю. 3. Фактори забезпечення якості продукції підприємства. 4. Сутність поняття «якість» та показники якості продукції. 5. Основні чинники забезпечення високої якості продукції. 6. Характеристика «петлі якості». 7. Оперативне та загальне управління якістю. 8. Поняття системи якості. 	5
10.	<p>Тема 10. Управління результативністю операційної діяльності</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до обговорення на практичному занятті з наступних питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Основні елементи регулювання продуктивності операційної системи. 	6

	<p>2. Основні показники результативності функціонування операційної системи.</p> <p>3. Взаємозв'язок між показниками результативності операційних систем.</p> <p>4. Етапи моделювання процесу управління продуктивністю.</p> <p>5. Шляхи підвищення продуктивності операційної системи.</p>	
<i>Разом</i>		60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт;
- захист курсового проекту (роботи).

6. Методи навчання:

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Операційний менеджмент» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

2. Шинкарук Л.В., Власенко Т.О. Навчально-методичний посібник «Операційний менеджмент» для студентів за спеціальністю: 073 «Менеджмент». Київ: НУБіП України, 2023. 168 с. URL: <https://nubip.edu.ua/node/23701/12> (електронна бібліотека)

3. Шинкарук Л.В., Власенко Т.О. Методичні вказівки до виконання курсових робіт з дисципліни «Операційний менеджмент» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання. Київ: НУБіП України, 2023. 25 с. URL: <https://nubip.edu.ua/node/23701/12> (електронна бібліотека)

4. Електронний навчальний курс «Операційний менеджмент»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2045>

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Shynkaruk L. V., Alekseeva K. A., Vlasenko T. O. Operational Management: for the students of the specialties 073 “Management”, 075 “Marketing”. Educational edition. Київ: 2021. 243 p.

2. Грідін О. В. Операційний менеджмент: словник термінів і понять. Харків: ДБТУ, 2024. 36 с.

3. Іванов М.М., Комазов П.В. Операційний менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр видавничої літератури, 2023. 368 с.

4. Коробка, С. (2020). Теоретичні аспекти операційного менеджменту малих підприємств. Економічний простір, (153), 71-74. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-13>

5. Матвеева Н. М., Славута О. І. Управління витратами : навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 157 с.

6. Операційний менеджмент (частина 1). Навчальний посібник. / Балаш Л.Я., Лисюк О.В., Саміло А.В., Ковальчук О.І. Львів: видавництво Репроцентр захід, 2023. 194 с.

7. Операційний менеджмент. Навчальний посібник / Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Київ: Кондор-Видавництво, 2020. 264 с.

8. Операційний менеджмент: Навчальний посібник. / Маркіна І. А., Помаз О. М., Помаз Ю. В.; За ред. І.А. Маркіної. Полтава: ПДАА, 2018. 224 с.

9. Старченко Г. В., Калінько І. В., Косач І. А. Операційний менеджмент : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 232 с.

10. Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Операційний менеджмент: навчальний посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2020. 264 с.
11. Сумець О. М. Проектування операційних систем : підручник. Київ : Університет «КРОК», 2021. 322 с.
12. Черчик Л.М., Левицький В.В. Стратегічний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 165 с.
13. McKinsey Quarterly (Електронний журнал консалтингової компанії McKinsey, присвячений управлінню бізнесом у різних галузях) URL : <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=37>.
14. Strategic Management Journal (Щомісячний електронний журнал зі стратегічного менеджменту). URL: <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=31>.
15. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL : <http://smida.gov.ua/>.
16. Всесвітні веб-ресурси з економіки (Електронна економічна бібліотека. Містить публікації та матеріали з різних аспектів економіки та бізнесу, а також велику кількість посилань на економічні журнали, сайти відповідних асоціацій та установ) URL : <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=86>.
17. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. URL : <http://elearn.nubip.edu.ua/>. (дата звернення 01.04.2024 р.).
18. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського URL : <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 01.04.2024 р.).
19. Онлайн-курси від провідних університетів світу з операційного менеджменту. URL : <https://www.coursera.org/courses?query=operations+management>.